

FRONTOK – '56 ÜRÜGYÉN

Népfelkelés, forradalom, ellenforradalom? Az 1956 őszen Magyarországon történtek megítélésében összecsapnak a vélemények. Politikusok, volt „forradalmárok”, volt „ellenforradalmárok” és az események idején még meg sem született ifjoncok kapkodják a fejüket, hogy voltaképpen mit is éltek meg akkor, illetve mit is tanultak az iskolában az október végi, november eleji napokról, azaz mi is ma az álláspont, mi történt akkor a történészek, mi a politikusok szerint. A kérdésre adott válasz vízvázalasztó... Most az „első menetben” közreadunk néhány véleményt, melyek még az MSZMP KB rendkívüli ülése előtt születtek. Mit jelent a téma fölvetése a történelemtanárnak, mit az események szemtanújának? Volt, aki készségesen válaszolt kérdéseinkre, akadt, aki (óvatosságból) nem nyilatkozott. Szívesen helyt adunk további álláspontoknak is.

Kocsondi András, a JATE Filozófiai Tanszékének docense:

– A Lenin Intézet hallgatója voltam. Mi is részt vettünk az október 23-i budapesti fölvonuláson. Októberben az egyetemeken – s nemcsak Budapesten – különböző álláspontok fogalmazódtak meg, s végül kimentünk az utcára, felvonultunk... Menet közben a jelszavak radikálisabbá váltak. Újabb és újabb jelszavak hangzottak föl, sokan csatlakoztak az egyetemistákhoz, s a kezdeti zárt menetsorok fölbomlottak. Az első esemény, ami már akkor is elgondolkodtatott, hogy a Kossuth Lajos térre, ahová már szürkületben érkeztünk, egymás után érkeztek a teherautók, melyeken felfegyverzett emberek ültek, s a nemzeti színű zászlók közepéből kivágták a címet. Aznap este én is elindultam a Rádió felé, de csak az ELTE TTK épületéig jutottam, mert paraszti ösztönöm azt súgta, hogy vissza kell fordulni, akkor ott a fölborult villamosok között óriási volt a tömeg. A kollégium felé tartva barátaimmal láttuk, hogy az akkori Sztálin út és Bajcsy-Zsilinszky utca sarkán épp verték le a márványtáblát. Az ezzel foglalatосkodó